

dent megtehet, de a karácsoni szent érzelmeket nem pótolhatja soha, pedig éppen ezek bolygatják fel az érzelmezeket amaz ösforrását, mely megóvja a szívet a kiszáradástól és megtartja üde állapotában az emberi természetet. Mert Karácsonban, ha ott érezzük is szívünkben az életet és a világot, de szilárd erő tart bilincsei, között, hogy vessük el annak veszélyes vágyait és ilyenkor ragad meg valami ismeretlen hatalom, mely úz és hajt arra, hogy kibékülni akarunk és hogy annyira kitágítjuk a szívünket, a mennyire az képes befogadni minden erényt, minden valódi nemességet, még magát az Istent is.

Vajjon van-e ember, kit át ne járna karácsonban e delejes folyam, mely odakapcsolja őt embertársaihoz; mely ha máshoz idegenkedett volna is föle, bele viszi abba a nagy áradatba, mely, mint a közös érzések vehikuluma, bámulatos átalakító erővel rendelkezik?

Minden karácson egy-egy adagol növeli meg az emberiség benső, tiszta értékét, mert ilyenkor tanulhatjuk meg azokat a benső erőket kiművelni, melyekkel kialakíthatjuk magunkon az Isten-képet, hogy általa a tiszteletet kiérdemeljük, miképpen tisztelet tárgyai a hívők előtt a faragott képek, melyek előtt bámulva és szent érzésekkel emelik meg kalapjukat. És karácsonban hisszük el, hogy a szeretet gyöngéd virág, mely csak ártatlanságból, a szív jóságából s a meg nem dermedt ember érzelmeiből fakadhat, de soha sem te-

is imponáló, bár ez utóbbi gyorsabb tempót igényelt volna.

Hogy a tapasztaltak dacára Kemény-nyel szemben a fővárosi kritika részéről a közöny egy bizonyos nemével találkozunk: annak épen a „Bruch” hegegyversenye adja magyarázatát.

Az előadás egy „professor” előadása volt. Egy pár sikerületlen flageolette-passaguet leszámítva a korrektség mintaképe volt, különösen az első részben; de nem gyújtott, nem lelkesített.

Végeredményként pedig — bármily szigorú akarunk lenni saját gyermekeink iránt — szívesen hódolunk elismerésünkkel vonókezelésének bevégzett könnyedsége, biztonsága és erőteljessége előtt; örömmel élvezzük a hangok feltétlen tisztaságát és talán speciálításának nevezhetjük ezuttal csak párszor csillagot staccatóit.

Említsük meg itt, hogy tanulmányait a budapesti conservatórium után a berlini kiművelési tanszakra folytatta, hol a II. éven az 1600 márka tandíj feléne, a III. éven a tandíj egészének elengedésében részesült szorgalma és tehetsége elismeréséül, a végbizonnyitványban Joachim és szavakkal tünteti ki: „tanítványaim gyöngye.” Ezután az alig 20 éves fiatal ember a königsbergi zenede tanára lett, és innen Hubay és Manojlovičs egyenes felhívására pályázott Budapestre, és itt állását 65 pályázó között nyerte el.

Budapesten teljes elismerésben részesül. A szalonok és estélyek kedvelt alakja, e hó 19-én *Hohenlohe* herceg a konzul (a kancellár testvére) estélyén játszott, 20-án egy más előkelőségénél.

Ez adatok egy részről „a mi fiunk” sikerei szempontjából érdekelnek, más részről

nyészhetnek a bűn meleg ágyán, hogy teháta a Macbeth jellemek nem az emberi világból valók. Mint aranyháló lebeg a világ felett valami szentebb atmosféra; néha-néha el-eltűnik, vagy mi magunk vetjük el szemünk elől, de még nem volt karácson és nem is lesz soha, mikor ennek csillogása el ne bűvölne mindnyájunkat.

Jövel hát oh áldott karácson és ragadd meg a világ minden gyermekének szívet, hogy igazán ünnepeeljünk s ünneplésünk mindnyájunkban kezdete legyen egy jobb, neme-sebb, ártatlanabb és felségesebb új életnek!

Közügyek.

— Rendkívüli közgyűlés a vármegyén. Mint előző számunkban is említettük, Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 30-án *rendkívüli közgyűlést* tart. Az *állandó választmány* megelőzőleg december 29-én tartja ülését.

— Képviselőtestületi közgyűlés. Nyiregyháza város képviselőtestülete december hó 23-ik napján délután 3 órakor a városháza dísztermében rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Vármegyei közigazgatási bizottsági határozat a városi tisztikar és a főgymnasiun tanárok községi főhadóvali megrovása tárgyában beadott felekezési elbírálásáról. 2. Tanácsai előterjesztés a magas miniszterium által feloldott 250,000 frtos regale kötvények eladása iránti intézkedés tárgyában. 3. Polgármester előterjesztése a helybeli és idegen helyről áttett kincstári illeték hátralékok behajtása végett ideiglenesen egy esküdt alkalmazása tárgyában. 4. Pénzügyi és gazdasági szakosztály javaslat a Kóvács Teréz-féle Erkerti 1827 □□ területnek a város részére leendő megvétele tárgyában. 5. Tanácsai előterjesztés a vasuti út vámdíj ügyében a magas

annak bizonyítéka, hogy jóval felül áll a közepszerűsége.

Azonban ne szaladjunk el *Haas Ignác* ur mellett. Ő nem vágyott tapsainkra, nem is azért lépett fel. Nem is bántjuk meg szerénységét azzal, hogy *es alkalomból*, midőn csak kiseretre vállalkozott, játékát emeljük ki. Hanem akkor, midőn egy az életpályáján kiválóképp szorgalmasnak ismert, szellemileg kiművelt egyen csupán azért, mert az neki gyönyörűség okoz, és mert fáradságával a mások élvezetét fokozhatja, a kis-érés nehéz szerepére vállalkozik, midőn egy más tere szerezésre képes és hivatott férfi a maga egyéniségét alá tudja rendelni a mások szereplése sikerének fokozására: attól az elismerés, még inkább a halás köszönet meg nem tagadható.

Leopold Franciska bámulatos, több mint három octávát felelő hangterjedelemmel bír; alsó és közép magassága hangjai szépen és kellemesen csengenek, bár a legfelsőbb régiókban ejtulajdonosát nélkülözik. Iskolázottsága tökéletes, azonban floriturái, a hangközzelkel előforduló staccatói nem mindig voltak sikeresek.

Sikerét a közönség tapssal, utóbbit ő egy kedves magyar dallal jutalmazta.

Az énekmások mellett a zongora kísértét *Santrach Alajos* ur látta el a tőle már megszokott lendülettel és hivatottsággal.

Hiába, hiába! Önzés, vagy elfoglaltságból, de az estély legkedvesebb, legjobban kiemelkedőbb pontjának a *dr. Ferlicskáné* — *Szabó* dialógját tartjuk.

A 70-es évekből ismert *Szigeti-féle „Kolostorból”* című dialógot adták elő, és még hogyan?

Dr. Ferlicskáné páratlan művészetével, otthonosságával behizelgő, csicsergő kedves

miniszteriumhoz felküldött műszaki munkák díjának kiutalása tárgyában. 6. A tisztviselők nyugdíjintézeténél az igazgató választmányba 4 rendes és 2 póttagnak megválasztása. 7. A központi választmányok, választás utján újból alakítása. 8. Tanácsai előterjesztés Kovács Ferencz házi pénztáros 200 frt jogföld utáni díjának kifizetése tárgyában. 9. Tanácsnoki előterjesztés a Klár Zsigmond féle községi pótdadó ügyre vonatkozólag. 10. Tanácsai előterjesztés Bencs Károly rendőrfelügyelő részére 60 frt fizetés előleg engedélyezése tárgyában. 11. Polgármesteri jelentés az 1899. évi országgyűlési választók névjegyzékének 2 példányban elkészítéséről munka-díjának kiutalása iránt. 12. Tanácsai előterjesztés Kiss János esküdt 48 frt földkiosztási díjának kiutalványozása iránt. 13. A Morgenstern fele faraktár terűt és bérbeadására vonatkozó árverési jegyzőkönyv bemutatása.

A vidéki városok akciója.

Győr város kongresszusra hívta össze a magyar városokat. A kongresszusnak két célja van: megbeszélni és megállapítani a városok bajait, hiányait és fölterjesztést intézni a kormányhoz azok orvoslása iránt. Ez a cél oly figyelemre méltó, hogy mindenképpen megérdemli, hogy foglalkozzunk vele.

Eleséptel, de nagyjában beigazolt panasz, hogy Budapest a vidéki városok rovására fejlődött óriási mértékben. E panasz most már túl kell tenni magunkat, mert hisz a főváros az ő nagyságában és pompájában mégis csak hasznára és diszére válik hazánk-nak. Panasz helyett hozzá kell fognunk a munkához. Miután annyi, szinte erőnket felülmúló áldozat árán teremtetünk az ország-nak méltó, nagy központot, s miután ez a munka hova-tovább befejezést nyer, mert hisz Budapest megállhat most már a maga lábán is, minden erőnkkel a vidéki központok létesítésére, illetve fejlesztésére kell törekednünk.

Mert ezek a központok jelenleg sajnalatra méltó állapotban leledznek. A vidéki

hangjával, elegáns mozdulataival mindenkit elragadott. *Szabó* ur pedig igazán remek organummal bír. Leiket emelő a lelkesültsége, megható a naivitása, behizelgő a szerelme és minden mozdulatjában alkalmazkodni tudó. Annyira szép az előadása, hogy sajnálnok, és nekünk is, az érte lelkesülőknék bizonyára fájna a tudat, ha előadása *öntudatos* lett volna. Nekünk úgy tűnik fel, hogy lelkesedése szívből jó és talán azért gyűjt, bánata valódi és azért hat, hogy öröme igazi: azért örülnék vele.

A dialógban *Juhász Sándor* ur kreált egy elegáns mas szerepet.

Az estély véget ért, a közönség gyönyörteljes meglepéssel távozott, órák mulva rá akadt a ruhatárban felsőjére és — kezdődött az estély másik része.

A közönség levonult az étterembe vacsorázni. Vacsora alatt az ülőszékeket kihordták a teremből, s a tánczra vagyó fiatal-ság olyan kedélyes tánczmúltságot rögtönzött, amelylyel csak a régebbi evék mulatságai hasonlíthatók össze.

Egy szó, mint száz: a „Bessenyei Kör” első bemutatása minden ízében sikerült.

Ennek a sikernek orozlán része *br. Felitsch Berthold* főispánt, a kör lelkes és tevékeny megteremtőjét és elnökét illeti meg, aki az előki tisztelet ezuttal is nemcsak sine cura megtiszteltetésnek tekintette, hanem a tánczban is maga járt elől a követésre méltó jó példával.

Különösen elismerés illeti meg az estély sikereért a kör fáradhatlan föltilkárát is, aki azonban a „Nyiregyháza”-val olyan szoros viszonyban áll, — lévén annak felölös szerkesztője, — hogy érdemeit e helyütt épen ezért nem illenek külön felmagasztalnunk.

városokra a törvény és a társadalom, az állam és a belső szükséglet óriási terheket ró, amely terheket a városok túlnyomó részében egy kiapadni nem akaró jövedelmi forrásból fedezik: a községi pótdából. — Alig van város ebben az országban, melyben a pótdadó túl ne lépne az ötven százalékot, de elég van olyan is, ahol száz perzentnél is nagyobb. S ez az állapot, ha a helyzet rövidesen meg nem változik, a vidéki városok morális és anyagi csődjét vonja maga után.

Az állam az ő adóját a városok szervezetében és költségein hajlja őe. — Külön nagy hivatalok állanak az állami adók rendelkezésére, melyeknek fenntartása évenként ezrekbe s ezrekbe kerül. S ennek fejében mit kapunk az államtól? Keveset vagy semmit. Egyik másik város aránytalanul bőven részesül az állam kedvezményeiben, de a legtöbbet térképen keresik a miniszteriumokban, annyira nem ismerik őket. A városok közigazgatása, közoktatása, egészségügye, rendszere egyedül az ő vállalkra nehezkednek, mert amivel az állam segítse bennünket, aránytalanul nagy közigazgatási és kulturális kiadásainkban, az a meghalásra sok ugyan, de az életre kevés.

Nagyok a hibái a községi törvénynek is. Hogy többet ne említsünk, itt van a tulterjedésben szenvedő képviselői rendszer. Városi képviselő aránylag több van, mint választó. Egy 15000 lakossal bíró városnak például 170—180 képviselője van és így nem csoda, ha a közgyűlésben oda nem tartozó elemek is főlös számban vannak képviselve. Ez az oka annak, hogy minden város képviselő-testületében annyi a széthúzó érdek, oly gyakori a gyűlölködés és viszálykodás. Valóságos szatira ez a sok kis harczlas parlament.

Baja e törvénynek az is, hogy a rendezett tanácsú városokat valósággal kiszolgáltatja a megyei törvényhatóság önkényének. A polgármesterek és az alispán közötti viszony nagyjában ugyanaz, mint a szolgabíró és jegyző között. Ez az állapot amily méltatlan, olyan káros. A 15000-nél több lakossal bíró rend. tan. városokra, és ezek képezik a nagyobbik felet, csaknem ugyanazok a kötelezettségek és kiadások nehezdednek, melyek a szabad kir. városokra, s mégis oly hányasmódban részesülnek a felsőbbség részéről, mint a községek. Ezek a városok már nem tudnak jól mozogni a szűk korlátok között s ez óriási hátrányukra válik.

Mindezekre hívja fel a kongresszus a kormány figyelmét és inditsin meg széleskörű, hatalmasan hullámzó actiót, hogy a törvényhozás már egyszer komolyan hozzájáruljon a vidéki városok viszonyainak rendezéséhez.

Prologus.

Felolvasta a szerző a Szabolcsmegyei Bessenyei-kör megnagyító ünnepségén 1898. decz. 17.

A mai nap győzelem napja ránk,
Győzelmi dalt zengjen tehát mi szánk;
A nemzeti kultúra ünnepét
Palotában, kunyhóban szerteszét;
Ez ős vidéken, melyet hős vezér
Szerzett e honnak, ontva hősi vért,
Hogy szentnek tartásd majdan az utódok,
Kik e hazáért most is még adószok.

Ah! Oly sokáig semmit sem fizettünk!
Szing' elhaladt sok emberkor felettünk,
Hogy tartozásunk mind nagyobbra nőtt,
S pirulnunk kellett önmagunk előtt.
Nem hallgatánk a szálló kor szavára;
Habár intóink volt, maradt egymagára,
De csak minálunk. Az ifju nemes,
A ki örök hálánkra érdemes,
A Nyír homokján látott napvilágot,
Majd nemzetének gyújtott fátylalángot,
Mitől felébred ez a tetszhalott,
És szül idővel millió bajnokot.
Am a Nyírségen nem zug harsona,
Megdönthetlen Jerikó fala,
És mulik, mulik hosszu, jó idő,

De éjszakára hajnal még se jó,
Csak ott belül egy érzés, mint a tűz,
Órökkön élő, tiszta mint a szűz,
Lángol a szívben, olthatatlanul,
Hogy fényétől látásunk elvakul:
Honszereltem, te fényes, ősi láng,
Mely ezredévig megtartád hazánk,
Szabolcs népeben voltál legnagyobb,
Szabolcs népétől várhatsz még nagyot.
De akkor, hogy az idegen szülött
Saját nyelvével minket ölni jött:
Ne, ne csodáld, ha minden új iránt,
Saját fiától kapna bár irányt,
Gyauvalul telve idegen marad,
S a kulturától oly távol szakad.

De majd jön aztán szép, dicső idő
Ragyogó nap, fényében felkelő,
Midőn a róna, erdő, völgy, halom,
Nevedet zugták, örök hatalom,
Millióknak vágya, milliók büszkesége:
Nemzet-szabadság, magyarok reménye...
Szabolcsnak népe ott volt a szent harcban,
Mint ezer éve mindig, hogy ha harc van,
Új küzdelemre gyűjtve új erőt,
S ezer halottal töltve a mezőt...

A füst, a vér, kardoknak csattogása
Eltűnt... de im a küzelemnek mása
Új harcra hív, a szellem harcra ez,
Am diadalmas ebben majd ki lesz?
A magyar szittya, ki csatán erős,
A kulturharczban vajlon lesz-e hős?
A vérről szerzett drága szép hazát,
Nyelvében élve megtartja-e hát?
Ég-e még bennünk ama drága tűz,
Mely onnan minden idegent elűz?
Avagy talán nem ebben rejlik a
Hazaifiságunk kriteriuma:
Itt élnek haladok kell!... hahó!
Igy szólni most talán nem is való;
A tapsból könnyen piszegés lehet,
S ettől a muzsa retteg szerfelett.
De Vörösmarty, a költők királya,
Szózatát a magyarhoz így kiáltja!
Eh, már ma ez fölösleges dolog,
Most a nagy kérdés más körül forog;
S ki nyelvről, fajról szólni csak merész
Vagy notabene érték tenni kész,
Bátorságának a levét megissza; —
Nem kancsuka, vagy törvény veri vissza,
Hisz szabad földön szabad nép vagyunk,
De a higgadt, komoly hazaifiság,
S bölcs mérséklet menten nyakára hág,
Izgatással vádolván bajnokunk,
Ki nem tekint a testvér nemzetekre,
Oláhra, vendre, százsra, tótra, szerbre,
S nem tudja azt, hogy a hazaifiság,
Nem nyelvbe, csupán érületbe vág
És nem felejt törvényt, testvér-jogot...
Igy mossák meg a szegény bajnokot,
Ráfogva azt is, hogy esze se tiszta;
Igy szóval — sovinsizta.

Van aki így szól, de az nem magyar,
Hazát szeretni nem tud, nem akar,
Ne éljen, hölgyeim, bennünk e hit,
Hisz szellemharczra gyűltünk egybe itt;
Folytatni, mit ama testőr elkezdett;
Magyar kulturát, magyar érzést, nyelvet.
Szabolcs földjén, hol oly sok vér ömölt,
Matól a művészet virága költ;
Egy nagy jóvérűt dicső czeletra tör,
Az életre kelt „Bessenyei kör”.
Erő kell és akarat, semmi más,
S hosszú élet lesz e feltámadás,
Zengvén a honnak győzedelmi dalt,
Szabolcs népének fényes diadalt.

Porubszky Pál.

Olvasóinkhoz.

Végét járja az esztendő.

Közeledik az ó év utolsó napja, hogy menten nyomába lépjen első napja az ujnak.

Ilyenkor, az esztendő végeztével, ki-ki összeállítja számadásait; meghányja-veti: mit végzett az elmúlt esztendőben? Mit ért el, miket valósított meg kitűzött céljaiból? — és előkészül a következő újabb esztendőre.

Számot vetünk mi is — olvasóink szíves engedelmével — a lefolyt esztendőbeli pályafutásunkkal.

És mikor ezt teszszük, szerénytelenség nélkül merjük állítani, hogy számadásainkat rendben levőknek találjuk.

Időnként nem tékoztunk el hasztalanul. Olvasóink mind jobban erősödő bizalmát nem pazaroltuk el. Munkálkodásunk nem volt meddő, mert nem romboltunk, csak építettünk, nem hanyatlottunk, csak fejlődöttünk.

Építettünk, mikor tehetségünkkel képest megsegítettünk és előbbre juttattunk minden igaz és jó ügyet, — és fejlődöttünk, mert öntudatos és czéltudatos tevékenységünk csak növelte egyrészt olvasóink táborát, másrészt munkatársaink gárdáját.

De nemcsak lapunk általános irányára és intelligens színvonalára fektettünk különös gondot, hanem összes közleményeink megbízhatóságára, tárgyilagosságára és változatosságára is.

Rovataink lapunk megindítása óta szinte önkénytelenül szaporodtak s már ezek révén is sikerült a vidéki hasonló irányú lapok színvonalán jóval felülemelkednünk.

És mikor a mulóban levő esztendőre visszapillantva a jövőre gondolunk, ismét csak az a czél lebeg szemünk előtt, hogy lapunkat ezután is csak fejleszszük és ezután is mindig mennél tökéletesebben igyekezzünk kielégíteni olvasóink igényeit.

Ezen igéretünk és az eddig felmutatott eredmények alapján tiszteletteljes bizalommal kérjük olvasóinkat és munkatársainkat: támogassanak bennünket ezutánra is vállalkozásunkban s vigyék előbbre ifju, de életerős lapunk ügyét, amelylyel eddig is minden anyagi és önző czélektől menten szolgáltuk mindnyájunk érdekét: a közérdeket.

A szerkesztőség.

Meghívó.

A nyiregyházi szabadelvű párt folyó évi december hó 22-én, csütörtökön délután 5 órakor a „Korona” vendéglő kis termében

közgyűlést

tart, melyre a párt tagjait tisztelettel meghívja

az elnökség.

Tárgy.

A város országos képviselőjének jelentése az orsz. szabadelvű pártkörből való kilépését illetőleg.

Hírek.

— Farsangi naptár. A mulatságok időszakának beálltával bizonyára helyesen cselekszünk, ha a készülöben levő mulatságok határidejéről e czim alatt nyilvántartást vezetünk. Ez időszertit öt ilyen kilátásban levő mulatságról van tudomásunk. Ezeknek határnapjai a következők:

Deczember 27-én az eperjesi ág. hitv. ev. főiskola „Otthon”-a javára rendezendő hangverseny.

Január 7-én a „Bessenyei kör” házi estélye.

Január 14-én a jótékony nőegylet műkedvelői előadása. Szinre kerül a Falurossza.

Január 21-én az izraelita jótékony nőegylet táncmulatsága.

Január 28-án a kereskedő ifjak egyletének táncmulatsága.

— **Karácsony hetében.** A hegyek oldaláról megindult a számtalan sugár és illatos, örökzöld fenyőfásca. Némelyiket lopva, másik fászkát igaz tulajdonként vágják ki azok a magas báránnyóból kucsulás oláhok, akik élnek mamaligán s usztatják a vizen a fákat, majd így télen szállítói lesznek ezeknek a kedves fenyűfának, melyek a gyermekszobáknak megannyi örömei. Karácsony hetében mi mára is lehetne inkább gondolni, mint a békés öröme, az egymás boldogítására. Gyertyáskákat gyújtván fel a zöld fenyűn és énekelvén énekeket bethlehemii pásztorokról, akik mentek hódolni a jászolhoz, melyben megszületett a bűnöknek megváltója, a legfehérebb arcú gyermek, akit is később nevezének Jézus Krisztusnak. . . . Karácsony hetében zeng a zsolozsma és a jó gyermekek, kis gyermekek összetéve kezüket, imádkoznak s várják, várják jöttét a kis Jézusának, akinek a keze aranyos csecsebecsekkel van tele . . .

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Bar-kóczy Barna* helybeli kir. pénzügyigazgató-sági fogalmazót a levél kir. pénzügyigazgató-sághoz segédtitkárrá nevezte ki.

— **Katonai látogatás.** *Auersperg gróf* dandárparancsnok e hó 18-án Nyiregyháza érkezett s itt szemlét tartott a 10-dik számú közös huszárezred felett.

— **A debreczeni kir. ítélőtábla tanácsainak összeállítása az 1899-ik évre.** *Bernáth Elemér*, a kir. tábla elnöke a következő évre az ítélőtábla tanácsokat a következőképp állította össze: **I. tanács.** Közpolg. tkvi. urbéri (1796. XXV. t.-cz.) ügyek. Elnök: Bernáth Elemér, a kir. ítélőtábla elnöke. Bírák: Ter Gyula, Giczey Gyula, Mérey Ottó, Kólessey Sándor. (Együttal a felülvizsgálati tanácsban is előadó.) Tanácsjegyzők: Kolbenhayer Kálmán albiró, egyszerűsmind a jegyzői iroda vezetője, Szarukán Zoltán albiró, egyszerűsmind a jegyzői iroda vezetőjének állandó helyettese. **II. tanács.** Közpolgári, váltó, kereskedelmi, csőd- és bányá-ügyek, egyszerűsmind fvg. tanács. Elnök: Szeghő István tanácselnök. Felülvizsgálati ügyekben elnök-helyettes: Tar Gyula bíró. Bírák: Szántócs János, Comanescu Sándor, dr. Gajzágó Béla, Viski Károly, Szűcs Miklós dr., Benkő József. Tanácsjegyzők: ifj. Jákó Sándor aljegyző, dr. Öreg Béla aljegyző. **III. tanács.** Bűn-ügyek. Elnök: Bessenyei Széll Farkas tanácselnök. Bírák: Unger Gusztáv, Naszády Iván, dr. Kiss E., Ujhelyi András, Horváth B., Jeney György, dr. Szacsay Elemér, Potorán István. Tanácsjegyzők: dr. Ujfalussy Dezső albiró, dr. Lefkovicz Adolf jegyző, dr. Öreg Béla aljegyző.

— **Az izr. nőegylet bálja.** A nyiregyházi izraelita jótékony nőegylet január hónapban táncmulatságot rendez. A rendezőség most van alakulóban. A mulatság napjál január 21-ike van kitűzve.

— **Házasság.** *Bogsch László* a helybeli ág. hitv. evang. főgimnázium fiatal segéd-tanára a héten kedden kötött házasságot *Széni Erzsike* kisasszonnyal, néhai Széni Gyula ág. ev. tanító kedves leányával.

— **Hangverseny.** A nyiregyházi ág. ev. egyház az eperjesi ág. ev. theologusok Otthona javára december hó 27-én, kedden, a központi elemi iskola disztermében hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Prolog. Irta és előadja Csegey Gusztáv ur, eperjesi theologiai akad. dékán. 2. A sodrony nélküli táviratozás. Kísérletileg bemutatja dr. Diecz Lajos kassai főreáliskolai tanár ur. 3. a) Ave Mária. Schubert Wilhelm. b) Magyar táncok. Brahms-Joachim. Előadja Friedmann József hegedűművész ur, ifj. Pazar István mérnök ur zongorakíséretével. 4. a) Le Reve . . . Goltermann. b) Tarantella . . . Poppe. Előadja Friedmann Samu gondokanéművész ur, ifj. Pazar István ur zongorakíséretével. 5. Magyar ábránd . . . id. Abrányi Kornéltól. Zongorán előadja

Kubassy Berta k. a. 6. Pauli-Tosti: Nimon. Éneklő Májerszky Nellike k. a. Zongorán kíséri ifj. Pazar István mérnök ur. Belépti díj: Személyenként 1 forint. Felülfizetés k. köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók az egyház gondnoki hivatalában és este 7 órakor a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor. Hangverseny után társas vacsora a tornateremben, utána tánc a diszteremben.

— **Egy miniszter, aki kikéri a gratulációt.** Magyarország pénzügyminisztere Lukács László körrendeletben kikéri az ujévi gratulációt. Vagyis jóelőre figyelmezteli a pénzügyigazgatóságokat, hogy neki ugyan ne gratuláljanak. A Debreczebe is megérkezett körrendelete így hangzik: Az ujév közeledtével kijelentem, hogy sem a pénzügyminiszteriumtól, sem az alárendelt hatóságok- és hivataloktól, sem pedig egyes személyektől az ujévi üdvözlétek semminemű nyilvánulását nem várom, sőt szívesebben veszem, ha az illetők a szokásos üdvözlétek mellőzése folytán megtakarított összegeket a jótékony egyesületek által kibocsátott ujévi köszöntést mentesítő jegyek útján ezen egyesületeknek juttatják.

— **Halálhíradások.** *Szunyogh Kálmán*, Szabolcsvármegye alszámvevője e hó 18-án este hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése, melyen a vármegyei tisztviselői kara testületileg jelent meg, kedden délután ment végbe az ev. ref. templomból. Elhunytáról a család a következő gyászjelentést adta ki: Alólírottak a magok és az összes rokonság nevében mély fájdalomtól megtört szívvel jelentik a legjobb gyermek, testvér és sógor szunyogh *Szunyogh Kálmán* volt vármegyei alszámvevőnek, folyó 1898. évi december hó 18-án esteli 7 órakor, életének 30-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyász elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. 1898. évi december hó 20-án délután 2 órakor fognak az ev. ref. vallás szertartásai után, a vasut melletti sírkertben örök nyugalomra tetelni. Nyiregyháza, 1898. december 19-én. Áldás és béke poraira. Öv. Szunyogh Gusztávné mint, édesanya. Szunyogh Erzsébet férj. Szentiványi Adorjáné, Szunyogh János, Szunyogh Ilona, Szunyogh András, Szunyogh Berta, Szunyogh Ferenc mint testvérek. Szentiványi Adorján, sógor. Auersperg Alexandrina, sógornő. — *Leővey Antal*, Szabolcsmegye utolsó választott másod alispánja, *Leővey Sándor* árvaszéki jegyző és *Leővey Miklós* szolgabíró édes atya e hó 20-án 76 éves korában Vajdácán elhunyt.

— **A villamos vasút ügyében tudvalevőleg a bizottság a „Magyar vasúti forgalmi részvénytársaság” ajánlata mellett bemutatott szerződés-tervezet több pontjának, illetve feltételének módosítását kívánta.** A bizottság felhívására tegnap, szerdán érkezett meg a részvénytársaság válasza, amelyben kijelenti, hogy a bizottság által kívánt módosításokat elfogadja. A bizottság ma, csütörtökön délután ül össze, hogy most már a képviselő-testületnek adando véleményes javaslatát megtegye.

— **A Bessenyei óda pályázat győztese: Sajó Sándor** jászberényi főgimnáziumi tanár a napokban levelet intézett a vármegye alispánjához, a melyben megköszönvén az alispánnak a pályázat eredményéről hozzá küldött értesítést, tudatja egyszerűsmint, hogy a szobor leleplezés ünnepélyén részt fog venni s ő maga fogja elszavalni pályanyertes ódáját.

— **Nyirbátor jurátusai Terpsychorénak.** Nyirbátor idei farsangján — ugy halljuk — a jurátusok akarják magukhoz ragadni a vezetést. A kaszinó szerfölött heterogén elemekből áll, enervált is, és kihatása a társadalomra nincsen; a mit tapasztalva a jurátusok, összeállítottak, hogy megmutassák Nyirbátornak, miként kell jó mulatságot rendezni. Számszerint 9-en vannak ők — a

10-diket, a járási főszolgabíró el mellőzték és kihagyták a mozgalomból — elszántak arra, hogy tevékenységüket átteszik egy napra a „Nagy vendéglő” mindig rosszul viksolt, sikos-ragadós parketjére és a város ur közönségét megidézék Ó Felsőre — Karneval herceg nevében fényes mulatozásra. Belépőjegyek nélkül tartandó elite-bál terve fölött tanácskoztak folyó hó 18-án, de ezt a családós jurátusok kedvéért finanziaális okok miatt előreláthatólag el fogják ejteni. Sőt ezzel szemben már másnemű házias összejövetel, thea-estély rendezését proponáltak is. Megállapodás ez ideig nincsen. Kivancsian várjuk a későbbi tárgyalások eredményét, már csak azért is, mert a jurátusok, nagyobb rész idogen helyről származván át Nyirbátorba, jelenleg is következetesen távol tartják magukat a városi társaságtól, és így kemény feladat lesz, házias, fesztelen összejövetele a város egész ur közönségének bevonása mellett sikerreményével éppen nekik rendezni. Szerencse föl! — derék jurátusok.

— **Jótékony asztaltársaság.** Van Nyiregyháza egy jótékony asztaltársaság. Tagjai leginkább iparosok. Az asztaltársaság a debreczeni utcai Mácsánzky-féle kis vendéglőben tartja összejöveteleit, ahol meghányják velük az ország-villág sorsát, egymás bujtá-baját, és csöndes borozgatás befeljötté pipaszó közben megemlékeznek a szegényekről, a szegényebbekről is, akitől a legszükségesebbet is megvonta sorsuk. A közeledő karácsony ünnep alkalmából megemlékeztek a szegény iskolás gyermekekről, akik toldot-foldott gunyában, rongyos csizmácskában járnak fel az iskolába. És a megemlékezés nyomán egy gondolatuk támadt, a gondolatot pedig tett követte. Összerakott filléreiből tizenkét gyermek részére vásároltak csizmát, cipőt, — azért csak tizenkettőnek és azért csak csizmát, meg cipőt, mert többre nem telt. A mult vasarnap délután osztották ki ezeket a karácsonyi ajándékokat, amely cselekedetükkel bizony kedvesebb dolgok műveltek az ég előtt, hogy sem a legragyogóbb ékszer, a legfényesebb, legrakottabb karácsonyfa is versenyezhetne vele.

— **Hírlap árverelés.** A nyiregyházi kaszinó számára megrendelt hírlapok 1. évi december hó 29-ik napján d. u. 2 órakor elfognak árvereltetni az egyesület helyiségeiben.

— **A vasúti út építésére vonatkozó árlejtési feltételeket a tegnap, szerdán délután tartott ülésen állapította meg a város tanácsa.** Az árlejtési hirdetmény szerint — amely lapunk hírdetése között is megtalálható — a zárt ajánlatok 1899. január 16-ig adandók be a polgármesteri hivatalhoz. Az árlejtési feltételek szerint közevési és járdakészítési munkálatoknak augusztus hó 1-re kell készven lenniök. Augusztus 1-re tehát teljesen készven lesz a kiszélesített vasúti út, amelynek párja alig fog akadni az ország vidéki városáiban.

— **Az izr. nőegylet folyó 1898. évi december hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlésén Halasi Jánosné urnót választotta meg 17 szótöbbséggel pénztárnoknának, ugyan csak a gyűlésen lett elhatározva, hogy 1899. január 21-én Reuniót rendez az egylet.**

— **A pazonyi református fiatalok a ref. iskolában december hó 26-án jótékonycéllra vártkörű táncvigalmat rendez.** Belépti díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 6 órakor. Felülfizetés köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— **A kereskedő ifjak egylete a közelgő farsangban január 30-án tartja meg kedélyességéről és látogatottságáról ismeretes táncmulatságát.**

— **Köszönet.** A nyiregyházi kölesönös segélyező egylet folyó évi december 1-én 20 frtot volt kegyes kezeimhez juttatni a városi szegények között leendő szétosztás végett. Fogadja az egyesület nemes tettét ez uton is kifejezett köszönetemet. Kelt Nyiregyháza, 1898. december 16-án. *Bencs László* polgármester.

— **Adományok.** A játékonyságról ismert *Flegmann Lipótné* úrnő és elsőknő kegyes volt az árvák karácsonyfájára 5 frtot adományozni. Ugyiszentek *Batta Ignáczné* úrnő a karácsony ünnepekre az árváknak 10 kgr. lisztet és egy kosár diót adományozott. Fogadják a tisztelt úrnők e kegyes adományokért az árvák halás köszönetét.

— **Az iparos ifjúság műkedvelői előadása.** A nyiregyházi iparos-ifjúság önképző egylete saját pénztára javára f. évi december hó 26-án este, egyleti helyiségében játékonyszélu *műkedvelői előadást* rendez. Ez alkalommal A Veres Sapka, Vidor Pál népszivmúve kerül színpadra. Az előadásban részt vesznek: Bacsikai Endre, Janousek Mariska, Szabó Mihály, Paskó Mariska, Suták Rozsika, Schönbrun G.-né, Dokupil Gyula, Friedmann Simon, Helmezi Miklós, Geppel Tivadár, Kaszás György, Csernák Annuska, Hudák Etelka, Szabó Jóska, Schönbrun Annuska, Csernák Mariska, Schmid András, Kovács Ferenc, Zsivinszki József, Tárzi József, Pásztor Lajos. Helyárak: I. rendű 60 kr. II. rendű 40 kr. Jegyek válthatók az előadás napján az egyleti helyiségében d. e. 10 órától 12 óráig, d. u. 2 óráig 6 óráig és este a péztartárnál. Tekintve a nemes cél, minél melegebb pártolásért eszedezik a rendezőség. Kéztele 8 óráig.

— **Nyirbátorból** vesszük azt a hirt, hogy ott folyó hó 18-án d. u. egy uri leányka majdnem áldozata lett meggondolatlanágának. Bár enyhe idő volt és alig pár centiméteres jég borította a vizeket, néhány uri leány mégis koresolyázi indult. A legifjabb, de legmerészebb köztük M. T. vcl, ő ment legelsőnek a jégre. De még kész sem volt a koresolya felkötéssel, mikor egyszerre — egy roppanás és székestől együtt lédig a vízbe merült. A part közeliségének köszönhető, hogy oda nem vészett. Bizony, a szülők fekezhetnék türelmetlen gyermekeiknél a mohó koresolyázhatnakságot.

— **Öngyilkos pinczér.** *Hideg Sándor*, a helybeli Szechenyi szálloda fizető pinczére e hó 17-dikén reggel főbe lőtte magát. Előzménye végtelen teltének az volt, hogy Rózsakerti József a szálloda bérloje nyomára jött, hogy a főpinczér a legutóbbi villamvilágítás fogyasztási számlát a maga javára megküldte, kikorrigálván a 11 frt 58 kr. számla összeget 17 frtra. A megtett feljelentés folytán *Hideg Sándort* bűdették a rendőséghez, a hol be is ősmerte a hamisítást, de azzal védekezett, hogy azért igazította ki a számlát, mert ő rendelt a vendéglő részére 6 frt ára izzó lámpát, s azt a sajátjából fizette ki. A rendőrségről elbocsátatván, egyenesen a vendéglőben lévő szobájába ment s ott revolverével főbe lőtte magát.

— **Hamis huszfilléresek.** Egy idő óta egy egész garmada hamis pénz került forgalomba. A hamisítványok a huszfilléreseknek az imitációi családiaság híven vannak gyarlvra. Meg a valódi huszfilléresek csengését is sikerült a pénzhamisító banának utánozni, úgy, hogy csak erős megfigyelés után különböztethetők meg a hamisítványok az eredetitől. Csak a hamis huszfilléresek színe árulja el az imitált pénzt. Ez ugyanis nélküli a nikkell fényességét, mert jó részt olomból valók. A karácsonyra vásárló közönség jó lesz, ha figyelemmel kíséri ezt a pénznemet, nehogy nagyobb összeg hamisított huszfilléreshez jusson.

— **Megtért szocialista bíró.** A nyiri szocialista fészkelődés hullámai annak idején Parasznya (Szatmár vm.) község jónak és becsületes földműves, jobbára gör. kath. valásu népét is magával ragadták. A 30—40 tagból álló szocialista szövetkezet élén, mint coculista bíró, Bujáki András kissé hevesverő atlati termetű földműves, görög kath. ember állott. Meg is adta az árat, mert tüzes veret a börtön hús levegője által ikyezkelt a rendőri hatóság lecsillapítani. Mikor 2 hónap hűsülés után e nyáron zörgő esontok-

kal hazaérkezett, az „elvtársak“ nem igen fogadták diadalal, sőt még kikacagták, hogy így felült a coculista eszméknek. Ő maga pedig méltatlankodva beszélt, hogy bizony az „elvtársak“ nem igen voltak hajlandók fogságát egy kis e nivalóval enyhíteni s hogy helyette senki sem vállalkozott paragon heverő földcsékkjét művelni az elvtársak közül, hogy családja ne maradjon kenyér nélkül. Később egy súlyos betegség az ágyba döntötte, mely betegségből szerencsésen kikapulta, most teljes megbánásban a szt. „Rózsafűzér imatársulat“ tagjai közé lépett s a legbuzgóbb Rózsafűzeres lett belőle.

— **Felhívás a magyar nőkhöz.** A Budapesti Újságírók Egyesülete hazafias felhívást intézett a magyar nőkhöz az újságírói sorsjáték ügyének támogatása céljából. A magyar nők bizonyára fel is karolják ezt a humanitárius és egyuttal nemzeti ügyet. A sorsjegyek kiválóképen alkalmasak karácsonyi és újévi ajándékokra, mert a mellett, hogy olcsók, rendkívül nagy nyerevényekre nyújtanak kilátásokat, amennyiben egy sorsjegyet oly hat főnyereménnyel is lehet csinálni, melyeknek értéke 200.000 koronára rug, s a kezelőség a nyerevénytárgyakat kívánatra 20% levonással készpénzben visszavásárolja. Az első húzás már január hó 4-én okvetlenül megtartatik a vígadó nagytermében, hol a nagyközönség is jelen lehet. Mind a hat húzásra érvényes sorsjegy ára csak 50 krajczár.

— **Járványok.** Nyiregyháza a kanyaró és vörheny járvány miatt az őssze ovodák zárva vannak. Ez ok miatt elmaradtak ez évben a szokásos karácsonyfa ünnepek is. Ugyancsak a gyermekek között fellepett kanyarójárvány miatt legújában a Jakus-borkorbeli tanyai iskolát is bezárták.

— **Kassai Újság.** Ezen a címen újévkor új lap indul meg a felvidék fővárosában. Felelős szerkesztője: Fényes Samu dr. ügyvéd, főmunkatársa: Hasinger József, kiadó-tulajdonosa pedig a szerkesztőség lesz. Munkatársai a vidék legnagyobb nevű tollforgatói.

— **Holdfogyatkozás.** A 27-óról 28-ára viradó éjjel érd-kes jelenségre van kilátásunk. A hold egész Európában látható teljes elsötétülést fog szenvedni és másfél órán át megfoszlva köleszöntött ezüstkényetől, természetes sötétségben jelen meg. Különbö alakja van ilyenkor a holdnak. Gyakran előfordult már, hogy a teljes elsötétülés alatt teljesen láthatlan lett. Szabály szerint azonban sajátos halványvörös színben csillog-villog a felülete, néha meg rózsaszínűnek látszik. A csillagok érdeklődése kivált a hold színe felé irányul, amelyet azonban nem szabad a hold saját színének tartanunk. Napugarak visszaverődése az, amelyek jelentékeny magasságban a föld légkörében is előfordulnak és törést, meg szétszóródást szenvednek. Sok vörös sugár a föld árnyékára esik és így optikailag bevonják a hold felszínét. Az elsötétülés oka a földnek a légürbe vetett árnyéka. Ez az árnyék gömbalaku és abban a magasságban, ahol a hold van kört veti, amelynek keresztmetszete körülbelül háromszor akkora, mint a hold korongja. Ha a hold ezen a körárnyékban talál átmenni, akkor teljesen elsötétül. Az átmenet azonban ezuttal nem cenztrális, vagyis a hold nem megy át annak a pontján, hanem annak északi felét szeli át. Az árnyékalépés este 10 óra 53 perckor áll be. A holdnak ez órában éppen jelentékeny magassága van a horizont fölött, mert 27-én már délután 3 óra 46 perckor kel. Éjjeli 12 óra 2 perckor kezdődik a teljes elsötétülés. 45 perc alatt a hold megtette a fele utját a föld körárnyékába, vagy mint a csillagászok mondják, az elsötétülés körárnyékának a középtetőpontját érte el. 1 óra 32 perckor kezdődik a hold kilépése az árnyékból, az elsötétülésnek vége 2 óra 41 perckor elhagyja a hold délnyugati szélé az árnyéket és 3 óra 56 perckor kiszabadul a hold a föld félárnyából is és ismét beözönlí fénny a hajnali álomban szunynyadó vidékeket.

— **A hatodik esztendő.** A hatodik évfolyamát már megkezdette a Nemzeti Iskola, a magyar tanárnak, tanítónak a legkedveltebb újsága. Még jól emlékszünk, amikor e lapnak első száma megjelent s a magyar népoktatásügy emberei előtt ez volt az egyetlen reményesség a jobb jövőendő iránt, mert akkor igazán nem volt e szép hazában senki pártfogójuk. Arra is emlékezünk, hogy az első években nem volt egyetlen száma, melyben egyik-másik tanító keserves panasza fel ne hangzott volna a rendetlen, hanyag fizetésért, iskolaszéki és papi basakodásért, tanfelügyelők nemtörődőségeért. Hát arra ki nem emlékszük, hogy egy miniszter tárcáját kötötte a 300 frtos nyomorult fizetéshez? és ime rövid öt esztendő múlva ma már a 400 frtos állami tanítók száma is megcsappant. Ez a lap tehát megtette kötelességét, beváltotta ígéréteit. Nyíltan, becsületesen harcolt a tanítók anyagi és erkölcsi érdekeiért és ma már e lap hasábjairól is elveszett a panasza, a tanítói nyomor festése. A tanítók fizetését bár még elég szerény módon, de rendezgeti a kormány és a Nemzeti Iskola éles tollalát megborzad mindenki, aki a tanítót méltatlanul bántja. Ez volt az első lap, amely felfelé éppen olyan kedvelt, mint lefelé; ez, amelynek hasábjain a létért vívott küzdelemben találkozik a tanúgy minden munkása az egyetemről az óvóig és ez az, amely a szabadszólás jogát a politikai kauzióval is megváltoztatta (ez tudvalevőleg hetilapoknak 5000 frt készpénzben. — Szerk.) Szerkesztőit a tanítóság jobban ismeri, semhogy külön ajánlásunkra szorulnának. Benedek Elek mint képviselő is a tanítókért élt és küzdött, nemkülönben Földes Géza neve is rézd összeforrott a tanítókéval. Tanító ő is, még pedig életének java részét, mint falusi tanító töltötte el. Senki sem ismeri jobban a magyar tanítót, senki sem tudja oly igaz érzéssel ecsetelni a tanító baját, mint Földes, hisz vérükből való vér. Elismerették ezt a tanítók is s különösen akkor tüntették ki szeretetükkel a legjobban, mikor az V. egyetemes tanítógyűlésen egyhangulag fogadták el javaslatait. — Ilyen emberek, ha tehetségüket most is a tanítók szolgálataira ajánlják fel, méltók arra, hogy a tanítóság körüké csoportosuljon. Fizeszen elő tehát e lapra minden tanító, hisz az ezért adott évi 4 frt a legdusabban kamatozó tőke. (Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII., Rottenbiller-utca 5. a.)

— **Komoly irány.** könnyed szellem, határozott nemzeti törekvés jellemzi a „Magyarország“ politikai napilapot. — Nem hajlong ide-oda, nem úzérkedik politikai meggyőződéssel, egyenes és nyílt, mint a magyar ember lelke, azért fért annyira közel a magyar nemzet szívéhez. A „Magyarország“ fél évtizede visszanyúló multjában pártatlan előhaladást tett. A művelt magyar társadalom befogadta, megkedvelte és nagyra nevelte, úgy hogy ma már a „Magyarország“ a legelterjedtebb és legolvasottabb lapja a magyar közönségnek. A „Magyarország“ valószággal irányt szab és egyesíti maga köré a művelt magyar társadalmat. Bartha Miklós az ő pártatlanul ragyogó tollával megragadja az elmeket, úgy hogy politikai és társadalmi különbség nélkül mindenki meghajlik az ő tollának szépsége és varázserője előtt. — A „Magyarország“ minden sorában komoly és emelkedett, nem hódol a modern léhaságoknak, de eleven, gyors és szórakoztató. Azért kedvelt lapja a magyar családoknak. A „Magyarország“ felelős szerkesztője Holló Lajos országgy. képviselő, kivüle közeletünk és írónk kitűnőségeinek egész sorozata tartozik a „Magyarország“-hoz, így Inczédy László, Pázmándy Dénes, Móra István, Vértessy Arnold, Bartók Lajos, Szabóné Nogáll Janka és a régi és új írónk nemzedék sok más jeles tagja. A „Magyarország“ előállítási módja a modern technikai háladásnak igazi példaképe. Bécsescl, Berliinnel és az ország nagyobb városaival direkt telefon-összeköttetéseket tart fenn, híreit és tudósításait a leggyorsabban és leg-

alaposabb fortásokból meríti. Ez teszi lehetővé, hogy a „Magyarország” a többi lapokat egy fél nappal megelőző. A „Magyarország” reggel már az ország legtávolibb részeiben is ott van. Hozza a kimerítő országgyűlést, a bel- és külföldi tőzsdéi tudósításokat, kitűnő regényeket, tárcákat, stb. stb. A „Magyarország” előfizetési ára egy évre 14 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetési pénzek posta utalványon a „Magyarország” kiadóhivatalába Budapest, küldendők.

Budapestről.

Kedd, december 20.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Ha tudnám, hogy nem átkozna el érte, úgy kezdenék szólni önhöz: a karácsonyt mindenki úgy tölti el, ahogy az neki a legjobban esik. Ime egy nap, melyen mindnyájan mentesíteni tudjuk magunkat annak a nagy szörnyetegnek a bilincseitől, melyet úgy hívnak, hogy a „társadalom.” De valóban nem kellene erről megemlékezem. A karácsonyt évről-évre az ő irodalma fokozza lejjebb, a poéták agyon enekelik, s a szeretetet, családi örömöket (NB. nem a Vigzínház legújabb darabját) annyiszor emlegetik, míg valakinek eszébe jut megkérdezni, hogy miről is van szó, kérem?

Nos, az én karácsony estém az lesz, kedves szerkesztő úr, hogy szépen meghuzodom a kályhám mellé, melyet ezen kivételes alkalomra belül kivilágítok és fogok örülni annak, hogy ime van egy estém, melyen a magamé vagyok. Mégis csak van valami nagy ereje ennek az estének. Ifjak, kik egy eszen-deig azon igyekeztek, hogy lehetőleg minden percükét elfecséreljék színházban, jouron koncerten, most visszatérnek a csendhez, a behunytt szemekhez. Így vonult vissza mindenki a saját szűkebb körébe . . .

És szünetel ezen az estén minden. Pedig lép-mot de rúdlít fel az az időtáj, midőn a különböző „szekon”-ok a legadázabb konkurencziába bocsátkoznak. A szekonok tudniillik a fővárosi szórakozásokat jelentik.

Legelőször születik a *színház szekon*, mikor a hirdetési oszlopon megjelennek „Van Hauten Cacao” és az „Adria kerekpar” között a színlapok. Ettől kezdve az ilyen karácsonykor visszavonuló úri emberek naponként tiszteltek teszik a hirdetési oszlopnál.

Itt rendszeren találkozni szoktak egy-két búsan álldogáló fiatal emberrel, kiknek nagy kárimájú puha kalapjuk rendetlen állapotnak örvendő főt takar, s a kik igen jól tudhatnak zongorázni, mert nagy hajuk van. Busan csak novemberig álldogálnak. Ekkor óriási sárga plakátok kezdenek rá bámulni, jelezvén a *koncertek szekonjának* megszületését.

Még egy hónap s ekkor egyszerre két konkurrens szekon lép sorompóba: az *estélyek* és a *korcsolyázás szekonja*.

Ah, a korcsolyázás! Milyen nagy ellenségei szegénynek a *jourok* és *tárlatok*, melyek mind-mind most nyílnak meg. (Az aztán askális ilyenkor visszavonulni.)

Az utcásarkokra kifüggesztették a jég-táblácskakat. Kiváncsi voltam, mit szól ehhez az intézkedéshez a városigeti tó? És kimentem megnézni. Uram fia, hullámozott, mint nyáron, soha ilyen köteleességmulasztást. Az emberek beiratkoznak a korcsolyázó egyletbe, s a tó mindezt nyári pongyolában neveti és azt mondja: majd ha fagy! Hiszen ha én to volnék, jégg dermedtem volna az ijedségtől akkor, mikor meghallottam, hogy a beiratkozás díját ismét emelték. Egy ilyen hitvány poosója, melyben uszkalni tán még a hatlyuknak is derogál, annyi ember forró óhaja daczára sem akar megfagyni. Nem enged, illetőleg enged és nem kemenszik.

Valójában tehát a korcsolyázás csak a jövő év zenéje (bárcsak sokan csak ilyen zenét művelnének.)

A kalendáriumot tehát úgy állítsuk össze: október — színház, november — koncert, december — tárlatok és jourok, január — táncmulatságok és korcsolyázás szekonja.

No az bizonyos, hogy egy kissé germán ize van ennek a pontos osztályozásnak. Szürke, akárcsak egy december-végi reggel.

Itt van ime, a politika, mindjárt rám ezafol.

Ugyan izgalmas idöket élünk, hogy már nem érdeklí az embereket semmi, ami nem a magas politika körébe tartozik, vagy avval legalább össze nem függ. Hanem az már tagadhatatlan is, hogy a politikában sokkal érdekesebb dolgok történnék manapság, mint például bármelyik áruházban és hozzá még a a közönség sokkal olesóbban is jut az előbbihez, pedig itt is, ott is csak bukásokat lát.

Há az egész kormány nem mondott is le, vigasztalásul szolgálhat az országnak, hogy lemondott két miniszter. Az egyik a horvát miniszter, ki helyett jött egy Cseh, a másik Wlassics kultuszminiszter, ki lemondott Wampeties városlegi vendégfős javára, nem ugyan a piros bársonyszéklet illetőleg, hanem Medgyánszkyknak két tájképerőt, melyet Wampeties vendégfős a teli tárlat megnyitása előtt megvett. A megnyitáskor pedig a miniszter akarta megvenni a képeket. A demokratizmus nagyobb dicsőségére Wampeties lett a két kép. Csak az az érthetetlen, hogy minek kellett a megegyezést napokig tartó veszekedésnek megelőznie, holott, ha egyik sem akarta a jussat engedni, hát megosztozkodhattak volna szépen a két képen. Reklámnak elég jó volt.

A nemzeti színház újabb gyors egymásutánban hoz színre olyan darabokat, melyeknek az utolsó előadására ép oly rövid ideig kell csak várni, mint kellett az elsőre. De változtassunk hangot, ha a John Gabriel Borkmannolt akarunk írni. Nosza elő a komoly hanggal!

A világszerte ünnepezt svéd irókirály — kit a színműirodalom terén egy új iskola mesterének tartanak — ismét „szerep” a magyar színpadon. Igen, ő szerepel, s nem darabjának személyei, mert ezekben az ő sajátos, érdekes életfelfogása beszél és cselekszik. Ez az oka egyszerű-mind annak is, hogy gyakran nem értik, és még gyakrabban félreértik. Hiszen az érzelmenyél, — melynek magyarításában cselekvénynek mysticizmusa rejlik — amugy is incognita terra, melyben tehát minden megfigyelő mást és mást láthat. És a fölött, hogy ki, mit, hogyan lát, vitakozni nem érdemes, mert senkit sem lehet rávenni, hogy az, — ami szerinte piros — kéknék látta. Azért hát Ibsen gondolkodása — ha visszhangra nem is talál, — mindég érdekes. Egy nagy megfigyelő diagnózisai az érzelmenyél és a társadalom körös tünetei fölött. John Gabriel Borkmannolt Ibsen egy Napoleonnak akarja feltüntetni, kinek mindjárt első merész vállalkozása: Waterloo, s kit ezért a társadalom rögtön ki is közösi. Ott él már nyolcz év óta a maga Szent-Ilona szigetén tehetetlenül, de még egyre remélve, hogy felvirrad a napja. A társadalom is, felesége is elíteli s ő — bár tudja, hogy nem szolgált rá erre — mégis tehetetlen. Ime ez a darab mysticizmusa. Ifjúkori szerelme, melyet nagyragyágásának feláldozott, visszatér a zárdába vonulthoz R-inthaim Ella alakjában. És ez a darab poezise, elegiája. A fia pedig, kitől azt várja, hogy a gyűlölt társadalmon az atyáért elégtételt veszen, elhagyja szülei házat könnyelmű szerelmeért. Ez az atya tragédiája.

A légkör borús, ködös, nyomasztó. Az ellentétek bántóan élesek. Az ember egyre vár valami kiengesztelődést a sorssal, — mint ahogy ezt a színpadon megszokta — de hiába! Talán olvasni érdekesebb és kellemesebb e darabot, mint előadva látni. Bár a mi az előadást illeti: ez előtt meghajlunk. Jászai Mari asszony nagy diadalait újabbal fokozta, sőt most mint fordító is megérdemelt babért aratott.

A mult napokban szavalni hallottam Jászait. Igazán csodálatos emlékező tehetség, hogy bár a Wallisi bárdokat már 20 esztendeje tudja, még mindig csak annyit felejtett el belőle, hogy két helyen ismételt egy előző szakaslat. Ellenben a Három darut, bár most szavalta 149-edszer, még mindig hiba nélkül tudja.

A népszínház is megszokta a sikereket. Egy spanyol operettet hozott színre, pedig ná nek már monopoliumot nyert a francia sikamlós operette. Csakhogy azt gondolta a Népszínház igazgatója, ha van kitűnő spanyol nád, nagyszerű spanyol viaszok, mért ne lehetne jó spanyol operette is? Annyit írtak róla előre a lapok, hogy végre mindenki elhítte, hogy a spanyol zaruellák izletesebbek, mint a francia operettek. Így aztán megismétlődött ama régi keleti mese, melyben elvagyton mondvá, hogy hét bölcs hét könyvben magyarázta az emberiségnek, hogy a döglött hal mért nehezebb, mint az élő, míg végre kisült, hogy egyáltalában nem is nehezebb. Az unatkozó király című spanyol zaruella — döglött hal.

A két kimondhatatlan nevű librettó író nem tartozik a legleleményesebb emberek közé, a darab tartalma felette unalmas. — Egyetlen kétértelműség sincs benne, tehát úgynevezett „fehér este” van, mikor ez a darab megy. — Ez azt jelentené, hogy fiatal lányok is megnézhetik, de tényleg azt jelenti, hogy senki se nezi meg. A zenéje ugyan igen fülbemászó, de erre meg azt fogják rá, hogy az tulajdonképen nem is spanyol, hanem magyar szerző munkája.

Hegyi Aranka és Bárdy Gabi aranyos művészetére van szükség, hogy mikor a darab végén egy kupléban ök ketten a közönség elnézését és bocsánatát kéri, azt mindenki meg is adja.

Hegyi Aranka akkor is bájos, mikor unatkozik. Arról ő már nem tehet, hogy az unalom ragadós és egy „unatkozó király” szálat csinál. Már tudniillik unatkozó embereket es nem királyokat.

Miután azonban a darab nem nélkülözi az aktualis politikára kuplek alakjában való vonatkozásokat, minden unalmassága daczára a mult héten nagy publikumot vonzott — mert hiszen a parlament zárva volt.

Látja, kedves Szerkesztő úr, hogy örökösen rájár a föllam a szórakozásokra, nekem, a ki oly melyen lebecsültöt fővel akarok visszavonulni karácsony-estekor.

Bizony jó volna hazavonulni és leborulni az anyaföldre . . . Itt Pesten legföljebb az anyaaszfaltra borrhathatnak le, ekközben is pártfogásuk alá vennének a mentők vagy az udvarias rendőrök.

Meg aztán minek csokolámn, mikor már ügyis „anya”.

Apróságok a hétről.

A Bessenyei köré a hét dicsősége.

A Bessenyei kör mult szombat esti első nyilvános estélye foglalkoztatta a legutóbbi napok alatt a közvéleményt. Erről beszélték napokkal előtte napokkal utána, és fogtak meg ezután is beszélni sokáig.

Csakhogy míg ez estély után mindenki csak jót mondott, addig előtte mondtak bizonyos kellemetlen dolgokat is.

Ha a kör föltikára nem állana olyan közel e lapokhoz, talán még se emlékeznék ezekről a kellemetlenségekről, így azonban bátrabban tehetjük, védve léven a félreértések ellenében.

Hat bizony sokan kerestek kifogásolni valót a rendezésben az estély előtt.

Már hiába, ez így szokás. Vannak bizonyos emberi gyarlóságok — Quintus a megmondhatója — amelyek levetközmi igen nehéz. Es ezek a gyarlóságok epidemia-szerűleg lépnek fel, valahányszor alkalom nyílik rá.

Es ezeknek a gyarlóságoknak nem állhatja útját a legkörülbtekintőbb tapintatosság sem.

Az ambíció, a hiúság, az önérték, meg a többi érzékeny lelki tulajdonságok nagyon könnyen és igen hamar sértve érzik magukat.

A Bessenyei kör első nyilvános estélyénél sem történt különben.

És épen ez az, ami olyan tövisessé teszi a kör főtítkári állásához hasonló foglalkozásokat.

Száz agynak ezer a gondolata, és minden gondolatnak akad még vagy tíz változata.

Tessék őket kitalálni, eltalálni és kielégíteni!

Hanem az estély után megbékültek mindenk.

Elhallgattak a szemrehányások, a kifogások, az igen sok esetben hangosan nem is nyilvánított eszmék és gondolatok.

Kiderült, hogy minden jó volt, minden jóra fordult.

Mert hát a siker mindent jóvá tesz, mindent igazol.

A Bessenyei kör első estélyének pedig teljes volt a sikere.

Annnyira teljes, hogy még is akadt egy kifogásolni való.

Az nevezetesen, hogy olcsók voltak a helyárák.

Igen sokan hangoztatják, hogy olyan tartalmas és magas színvonalon álló estély belépő díját bátran lehetett volna kétfannyira tenni.

Ez a kifogás a legnagyobb dicséret.

Az estély alkalmából többeknek felmerült agyában az a gondolat is, hogy milyen jó volna, ha a színház helyett a Korona szomszédságában levő telket a Korona telkéhez megszereztek volna és ott, illetve a vendéglővel kapcsolatban építették volna fel a színházat is.

Ez az eszme nem új. Gondoltak arra akkor is, mikor a Koronát építették.

Hanem hát a telek megvásárlásával járó költségtöbbleten mulott az egész.

Pedig ha akkor a jövőbe láttak volna, és előre tudták volna, hogy pár év múltán ugy is a város lesz kénytelen megvenni a sokkalta rosszabb helyen levő színházépület, talán-talán más véleményre jutottak volna az intéző körök.

De csak talán. Mert hiszen akkor egyszerűen kellett volna kiadni azt az összeget a város kasszájából, amit így részletekben adnak ki.

Diszbe öltözték a kirakatok. itt van a karácsony, minden üzlet kínálhatja a kedves meglepetésekre alkalmas tárgyakat.

Azokra a meglepetésekre tudniillik, a melyekre jóelőre számítanak a meglepetendők, hanem azért adni fogják a meglepettet.

Mert bizony alig akad ma már olyan naiv lélek, még a gyermekek között is, aki hinne a krisztkindlik valódiságában.

A Teszter-féle cukrászda kirakata előtt is megáll kedden délelőtt két gyermek. Valószínűleg testvérek. Az egyik úgy 6-7 éves, a másik 4-5.

Azt mondja az idősebbik a kisebbiknek komolykodó fölénnyel:

— Látod, ilyeneket is hoz nekünk a Jézuska, ha jók leszünk!

— Hogy is ne! — tromfolja le a kisebbik — mintha tavaly is nem láttam volna, mikor apa vette a karácsonyfára a cukrokat!

A Korona alatti egyik bolt kirakátában meg egy apró villamos lámpákkal felakasztott karácsonyfa két estenkit feltűnést.

No lám! A villamos áram még ilyen szépra is felhasználható.

De vajjon a nyireggházi villamos vasutat lesz-e képes hajlani?

Hanem azért haladunk. Már megint történni akar valami, ami erre vall.

Egy budapesti czég ajánlatot adott be a városhoz, amelyben késznek nyilatkozik, hogy illő árért Nyireggházán — engedelmlem legyen mondva — „nyilvános illemhelyeket állít fel”.

Az ügyet — természetesen — tanulmányozás céljából kiadták egy bizottságnak. Hát hiszen szép, nagyon szép lesz az is, ha lesz.

De akadt már tépelődő szellem, aki azt a kérdést vetette fel e hír hallatára, hogy „vajjon ki meri majd először használni?”

CSARNOK.

Bodóhegyi csárda . . .

Bodóhegyi csárda de cifra,
Nagy betűkkel van rá felírva:
„Itt palinka, sör, bor,kapható”
Oleson méri lezíg — a zsidó.

De mi haszna a czégernek?
Ritkán jönnek a vendégek.
Néhány utas, meg fuvaros.
Szűken van a pengő-hatos.
Alkonyatra el is mennek,
Zsidóék is elpihennek . . .

Másképp volt itt réges-régen,
Szépapánk idejében . . .
Nem volt a csárdán felírás,
De bent járta ám a rovás.
Kivül rongyos, belül kopott,
De a vendég válogatott . . .
Szegény legényt, futó betyárt,
A csaplárné szívesen várt.
Ha me az út nagyon sáros,
Itt ragadt a komiszáros . . .
S alkonyatra, virradóra,
Bodóhegyi kis csárdába
Vigas-vigan szólt a nóta! . . .

Szabó László.

Krisztus Urunknak áldott születésén . . .

— Írta: Páfrány. —

A szél dühöng, csapkodja a havat. Belemarkol a fehér porba és felvágja örült indulattal a magasságba. A hideg por visszazsálingózik és végig simogatja, végig festeti a fák megkínzott galyait, beteregeti a rideg, keményre fagyott fölét.

Meg megjajdul, a szél hangjában benne sir a szükségkel, nyomorúsággal megvert szegénység panasz. Sirása fokozódik a rettenetességig, a hogy a városvégi apró házsorok fölött átrohan. A szegényes házikók vékony födelei belévisonaganak tépelt zsindeyeikkel az óriási szimfóniába.

Fel-fel kaczag a szél, kaczagásában benne van az ábrándjait lihegve úzó művészkoldusok minden keserősége, a saját tűzükben semmivé égő agyak minden tébolya.

Milyen kaczagás! Hangjára végig reszket a fagyos avaron a rémület, a zombékon megakadt ördögcséker ijedten ugrik bele a száguldo viharba.

A szél mulat . . . hu . . . hu . . . a szél mulat. Mulat mint a halálra való, reményei, becsülete romjain, mikor rekedten ordít a pezsgő után, mikor pénztárczáját odavágja a támolgyó cigizányok közé, közben oda-oda kapkod a belső zsebéhez — meg van-e a revolvere.

Mulat a szél, visongó kétségbeeséssel.

A szobában sápadt lámpafény rezeg. Szanaszét a bútorokon nagy rendetlen-ség van. Kibontott csomagok.

Egy széken nagy halom aranyfüstös díó, a másikon cifra papiros figurák. Az asztal közepén nagy virágceserépben zöldelő fenyő-galy, félig diszített karácsonyfa. — A viasz gyertyák kisapadoznak a sötét zöld lomb közül, a piros almák mosolyognak, mint a jóindulat.

De senki sincs az asztal körül. Pedig száll az alkonyat, mindjárt jön a Jézuska, Pepi már egy hete alig-alig várja.

Anyácska-apácska diszítések a fát. Szaporán, izibe, mert még elkéstek vele.

Nem lenne igazság, hiszen Pepi jó volt, mindig nagyon jó volt, ne várakoztassatok.

Csendes marad a szoba, az aranyrezgőt nincs a ki felrakja, a gyertyácskákat nincs a ki meggyujtsa.

Apácska, anyácska ijedten, szorongva állnak az ágy körül, a beteg kis Pepi apró ágya körül.

— Mi bajod lelkecském? A homlokod forró, az orczácskád piros, az ajakad száraz.

Pepi felnéz, nem szól, csak az ajka körül rándul meg bágyadtan egy fáradt mosolygás.

— Szólj hát apró szentem. Ugy-e meleged van. — Itt a cizitromos víz. Igyál, majd elmulik. Mid fáj lelkem, hol fáj?

Pepi nem szól, csak néz, nem is az anyjára, csak a levegőbe, fényes csilagszeme lázasan villan fel. Selymes szőke haja sötét-ömlik a párnán. Fehér kis homlokán kiút a veríték, kapkodni kezd a levegő után, fuladozik.

— Ember fuss orvosért! — Sikolt fel az asszony.

Az apa felugrik az ágyacska mellől s úgy fedetlen fővel kirohan az utra. Szalad az orvosért a nagy hóiharban.

Nem soká van oda. Jönnek már, hal-latszük.

Hiába siettek.

Angyal jött az égből, szép sugaras szárnyu. Pepit karba vette, indult is már vele, de el nem vihette, az anyai lélek szembe szállott vele.

— A gyermekem ne bánts! Gyermekem nem adom!

A szép angyal egyet legyintett enyhén az anya arczára sugaras szarnyával, és a védő szüle esendes ajulásban terült el az ágyon, átölelve Pepit, szorosan ölelve a picziny halottat.

*

A szobában sápadt lámpafény rezeg.

A játékszerek közt kinzó fájdalomban könyölt azott arcát kezébe temeti az apa — a férfi.

— Koszorut, virágot hozok a lelkecském!

— Hiszen, hogy szerette a virágot mindig!

— Virágot adjatok . . . igen sok virágot, hogy beborithassam vele kis halottam márványfehér testét, márványhideg testét.

— Virágot, virágot, hadd takargassam be ezt a fájó szívem, hogy a virág alól ne hallassék elő csukló zokogásom.

— Adjatok virágot! Mert ez a zokogás meg tudná mérgezni, ez a keserűség az egész világot!

— Édes kis halottam!

— Szőkehajú Pepkom!

— Hisz beteg se voltál!

— A szived hasadt meg?

— Mert olyan jó voltál, mindenkit szeretted.

— Az a nagy szeretet nem fért kis szivedbe, hát meghasadt belé!

— Engem hogy szeretted!

— Ah . . . ez a gondolat!

— Talán ez ölte meg? . . . Az volt tán halála, hogy az édes apját oly nagyon szerette.

— Ez volt a csepp, mely a kehelyből kicsapott.

— Az a nagy kék szemé! Az a piczi szája!

— Mikor megszületett, a földre borultam. Ily nagy boldogságra nem voltam érdemes, reszketve éreztem.

— És itt hagyott . . . meghalt!
 — De hát a fájdalmat, a kínok kínjának ezt az áradatát megéremdeltem tán?
 — Isten! . . . Bosszuálló, nagyharagu Isten, ha büntetni vágytál, nagy a büntetésed. Lenn vagyok a sárban, a kétségbeesés rothasztó sarában . . .
 — Mi az?! . . . Ki az ottan?! . . .
 — Csak a szél sikoltoz, az rózsa ablakom. Az a kaczagása, az a kárörvendő veszett vihogása.
 — Csend legyen!
 — Csend legyen! Hallgass el, hallgass . . . hallgasz cipők!
 — A másik szobában fekszik a kis lányom . . .
 — Az én kicsi lányom . . .

*

Csendesült a szél is, fenn a magas égen fehér csillag reszket.

Az ablakok alatt megcsendül a dallam. Kántáló gyerekek vékony hangocskáján:

Dicsőség magasságban az Istennek,
 Békesség légyen földön embereknek!
 És jó akarát mindenféle népnek
 És nemzetségnek.

A nemes Betlehemnek városába
 Gyermek született szűztől e világra,
 Örömet hozza Ádám árváira
 Maradékira.

A megújuló szélben szétszakad az ének, csupán töredéke maradnak meg énekek, hogy csitul a zúgás, kimagasul újra:

Óh örök Isten dicső Szentháromság!
 Szálljon mi reánk mennyei vígság,
 Távozzék tőlünk minden szomorúság,
 Légyen vidámság.

A szobában sápadt lámpafény rezeg. Könnyű azótt arczát kezébe temeti az apa.

A dallam beszűrődik az ablakon:

Dicsőség magasságban az Istennek.

A vad kétségbeesés helyébe enyhébb fájdalom lép.

— Isten . . . Isten . . . Mormogja a férfi.

Künn zeng az ének:

Távozzék tőlünk minden szomorúság.

Fenn a magas égen fehér csillag reszket. Egy sugarát felkapja szárnyára a fiúk éneke és beviszi a gyászos szobába és lassan belopja az apa szívébe, abba a szenvedő sötétség szívébe.

Premier előtt.

(Magánjelenet.)

(Színtér: egyszerűen burtozott szoba, telefon-hirmondóval. Kálmán izgatottan jár fel és alá.)

Kálmán: (órájára néz) Teringettél, hat óra és én még át sem öltözködtem. Igaz ugyan, hogy egy óra alatt az ember egy esküvőhöz is elkészülhet, feltéve, hogy az ember férfi (mert nőknél tovább tart), tehát én, ki nem megyek esküvőre, hanem színházba, annál inkább elkészülök, ha csak félhatkor huzom fel a frakkomat. Ejnye, mondhatná valaki: de nagyra van az ur. Kap egy potyajegyet a földszintre és mindjárt úgy akar megjelenni, mint egy gróf, vagy felakarja kelteni látszatát annak, hogy színház után valamelyik mulatságra megy. Közönséges stréberkedés, épen olyan, mintha valaki egy premier előtt valóra vetett látszóval sétál az opera környéken félhétől hétig, aztán pedig haza megy és a telefon-hirmondón keresztül hallgatja az előadást.

No hát én annak, aki így beszélne egyszerűen a szemébe nevetnék. Kedves uram, mondanám neki, nézze meg a színlapokat aztán beszéljen. Nem vagyok sem pályalátogató, sem stréber; hanem a mai darab szerzője. Áh, Ön elbámul, kételkedik . . . pedig ugy van, én irtam azt, amit ma adnak . . .

Gratulál . . . oh köszönöm és elfogadom előre, mert biztos a sikerem.

Még csak nem is drukkolok. Egy kicsit melegelem van az igaz, de én azt hiszem, ennek a fülledt levegő az oka. Gyakran hallottam és olvastam, milyen nehezen készül el egy darab, mennyit küzd egy író, míg darabját benyújthatja, míg elfogadják és végre míg előadják. Es mi a fáradságos munka jutalma? A publikum kifütyüli, a kritika lerántja a sárga földig, a színház levezi a repertoírról s míg a szerző felcsúszik ijedtségéből, rég a feledés homálya borul az egészre.

Nálam másként történt a dolog. Szerettem, szeretek és szeretni fogok egy ó-budai hentesleányt, a ki megvetve prózai környezetét, rajong minden idealizmusért, szereti a művészetet és az irodalmat és kijelentette, hogy csak akkor lesz a feleségem, ha ezen a téren valami nagyot művelek.

Mire nem képes egy szerelmes ember, ha tele kasszát lát, akarom mondani, ha az ideálja kívánja. Leültem és megírtam vigjátékomat, melyben egy fél óra múlva fogják elmondani az első szót. Ha beüt, ami több mint bizonyos, nevet és feleséget szerettem magamnak és apósom kasszájának hála, bekétségben fogom eltölteni hátra levő évtizedeimet . . .

A publikum már gyülekezik. Mariska, ez a jóvendőbelim neve, egy jobboldali páholyból fogja végig nézni az előadást és fog osztozni sikeremben. Ha majd kihívnak, a mi különben természetes, fel fogok nézni hozzá.

Hogy is van ez tulajdonképpen, hogy el ne tévesszem, mert még képes lennék valamely más páholyba kacsingatni. (Mutatja.) Tehát kijövök innen, mindenki észreveszi és suttyogják: a színészes leány akit ilyen férfi szeret!

Apropos! megjelenés, hisz ezt is próbálni kellene, mert ez nem egyszerű dolog. Megjelenek, kézen fogva a szereplőket és meghajtom magamat így . . . nem ez nagyon mély, magammal rantanám a színészeket.

Talán így . . . nem, ez nagyon merev és még szerénytelennek látszanék . . . így . . . azt hiszem ez lesz a legjobb. Ez természetesen csak az első harom kihívás. A publikum tovább tombol, csak engem kíván látni. Ujból és újból kijövök, hogy megköszönjem a kitüntetés. A színpalán megett kezek fogok a szereplőkkel és talán homlokon csókolhatnám az isteni Blankát, aki oly művészi alakított. De nem, ez meg nem illik, hiszen vőlegény vagyok. A tulajdonképeni sláger csak most jön, mert a második felvonás a legjobb. A tömeg állva fog élni és én meghatva veszem birtokomba a babérkoszorút, melyet felnyújtanak.

Ezt a csekélységet persze én rendeztetem a saját költségemen, de hát én édes Istenem, senkitől sem kívánhatom, hogy babérkoszorúval jelenjék meg a színházban és azt nekem felnyújtsa.

Az előadás után bankett lesz a siker öröme, ahol természetesen megint én fizek. Tagadhatlan, hogy drága dicsőség, de busásan lesznek érte karpótoiva.

Másnap a kritika égre földre dicsér . . . Ha nem fecsegek, hát megsugom, hogy ezt sem szíveségből teszik . . . és én híres ember vagyok. Tehetek, vagy irhatok bármilyen ostoba dolgot, megmaradva egy kitűnő vigjáték meg kitűnőbb szerzőjének. Oly jól esik a tudat . . . szerző . . . én vagyok a szerző.

Ha nem volnék olyan biztos a ma esti sikeremben volna okom félni. Megvallom ugyanis, hogy vigjátékom az Akadémia pályázatát nyeri és ez az, ami engem aggaszt; én nem tudom, de az Akadémia által kitüntetett darabok rosszak, megbuknak, a publikum előítélettel viseltetik irántuk, egyszerűen a kitüntetés által meg vannak bélyegezve. Eh, félre ne aggódjunk.

(Órájára néz.) Hat óra (ijedten). Hat óra hisz annyi volt már ezéltől régen (izgatot-

tan megnézi és füléhez emeli). Uram fia, hiszen ez hét és ki tudja mióta, mert az óram áll.

(Kapkodva fut ide-oda.) Hamar . . . segítség . . . a frakkomat . . . a dicsőségem elmúlt . . . minden elmúlt . . . hét óra is elmúlt, talán már éjfél is . . . vége (összevissza szaladgál a szobában, míg végre megpillantja a telefon-hirmondót).

(Örömmel) Hopp meg van, itt meghalok mindent (hallgatódzik). Csend van, alig hallok valamit beszélni, a szavakat nem értem, de mindegy az előadás folyik és én még jókor érkeztem. Hah, most nevetnek, zajos derűtség. Milyen hálás ez a publikum, de meg is érdemli a darab (búszken) az én darabom. Csak legalább tájékozódni tudnék (figyel). Mozsás, óriási taps, a szereplőket hívták; ez az első felvonás vége. Gyorsan el a színházba.

(Öltözködni kezd, mialatt nyakkendője alatt levelet talál.) Ejnye ezt a levelet észre sem vettem; bizonyosan gratulál valaki (félre löki, mialatt tovább öltözködik, majd ismét kezébe veszi). Nem szép tőlem, hogy így félre lököm egy udvarias ember levelet, aki siet nekem szerencse kívánatait kifejezni, majd a kocsiában elolvasom (Zsebre akarja dugni). Különös ebben van valami, meg kell nézmem (felbontja). Igen tisztelt úram! Sajnálattal kell értesítenem, hogy darabjának előadását a közbejött akadályok miatt egyelőre elhalasztottuk. Mellékelve van szerencsem a darabja helyett előadandó „Pry Pál”-hoz egy jegyet át nyújtani. Teljes tisztelettel: N. N. igazgató.

(Megsemmisülten rogyik székébe.)

Pry Pált adják . . . az én darabom helyett. Oh a kigyók, a kik irigyelték tőlem a sikert, a kik megfosztotta munkám gyümölcsétől, porba fogom őket sújtani tollammal, hogy megsemmisülve fognak bocsánatért esdekelní. Es még jegyet mertek küldeni, hogy én menjek el a más darabjához, nem eszerszer nem, idehaza fogok maradni (a jegyet eltépi). De hátha csak tréfa az egész levél (a telefonhoz megy és hallgatódzik). A második felvonást is megkezdették, de nem értek semmit (dühösen kopogtatja a telefont). Aha, most. „Ha nem tolokodja a kérdésem” (bosszusan lecsapja). Igen, ez Pry Pál. Es a halálatlan közönség örül, nevet tapsol, nem sajnálja a cserét, hanem jól érzi magát (figyel). Mar megint kacagnak, de nem tudom tovább hallgatni.

(A telefont lecsapja és bosszusan jár fel és alá a szobában.)

Uffenheimer Dezső.

Különfélék.

Német tengerészek medvéje. Henrik porosz herczeg évekkal ezéltől, amikor a „König Wilhelm” hajón utazott, egy fiatal medvét ajándékozott a hajó legénységének, amely nemsokára a matrózok kedvence lett. Amikor a hajó rozoga volt már és szolgálaton kívül helyezték, a legénységet pedig két más hajóra osztották be, sorsot húztak és a medve azoké lett, akiket az „Oldenburg” páncélos hajóra osztottak be. A mackó, melyet a német hadihajókompas ellátásban részesült, megnőtt, meghízott és most másfél méter magas. A hajó legénységével igen jó barátságban él és bár a matrózok sok tréfát üznek vele, flegmája még egyszer sem hagyta el. Nyugodtan tűr mindent, ha ennek fejeben valami jó falat kecsgetté. A hajó összes helyiségei nyitva állanak előtte és így hol itt, hol ott lehet találni a medvét, a parancsnoknál, a szakácsnál, az útegeknél, a fedélzeten és éjjel az alvóhelyiségben. Lassu méltósággal cammog a mackó a lépcsőn föl, a lépcsőn le és eseten mezdulataival a legénységet folyton mulattatja.

Állomásjelző készülék működik a Blois és Motte-Beuvron között közlekedő vasuton. A kocsiiban egy mutató jelzi az állomásokat, ahová a vonat érkezik.

RUZSONYI PÁL

☛ rövidárú-, női- és férfi divat-, és műipar-árú raktára ☛

Nyiregyházán, Iskola-utca 3. sz., „A zöld papagályhoz.”

A „Karácsony” közeledtével mindenki már előre tőri a fejét, milyen ajándékkal lepje meg övét s mégis gyakran megtörténik, hogy nem érzi azt a benső örömet, mely az ajándékozással czélozva volt. Ennek oka az, hogy a vevő gyakran a legjobb akarattal melletti sem képes olyan tárgyat találni, mely úgy izlésének, mint követelményeinek teljesen megfeleljen. Ez okból — mint már előre jeleztem is — részletes tudósítást tesztek közzé mindazon szép és hasznos dolgokról, melyekkel üzletemet ez alkalommal is — mint más években — dúsán fölsereltem annyival is inkább, hogy mélyen tisztelt vidéki vevőim is idejében tájékozhatják magukat s esetleg levélben is megtehessek megrendeléseiket. Biztosítom a m. t. közönséget, hogy nálam minden föltalálható, amit csak apró és nagy gyermek a modern „Századvég” által elkényeztetett szeme és szíve csak megkívánhat!

Elsők azonban a gyermekek! Őék a karácsony ünnepe igazán, s így első sorban az ő örömeiket kezdem felsorolni! Babákat a babáknak!

Gyönyörű francia babák 1 frttól 10 forintig, alvó szemmel vagy a nélkül, diszes ingesekékben, vagy a legdivatosabb elegans toilettekben, azután elpusztíthatatlan börtöstű babák és sivitó gummi babák a legkisebb babák részére. Babakocsik és ágyacskák. Babaszobák és elegáns bababutorok pelucheből, fából és bambuszból. Mindennemű mosdó és toilette készletek. Gyönyörű porcellán evő és kávé szervizek, mosdóasztalok fölszerelve bambuszból. Baba kisasszonyeknek, ugyszintén fésű garnitúrák, czipők, harisnyák és tükrök. Álló függő lámpák és gyertyatartók a babaszobába. Gyönyörű faragott kredenczek és ruha szekrények tölgyfából. Kis varrógépek, melyeken igazán lehet varrai. Függő és föllálítható babahinták bambuszból. Azután minden egyéb ami a Baba úrhölgy háztartásához szükséges: Teljesen berendezett gyönyörű kis konyhák takaréktűzhelyivel, külön takaréktűzhelyek, konyhadenyek fából, Zinkből és bádögöl, kávédaráló, vasalók, mérlegek és kávémasinák, mosóteknők és kefeseprűk, svájci majorságok, istállók tehennel, lovakkal és szolgálókkal. Papír babák dobozban számtalan tolettel. Új rendkívül kedves játékok!

Falvak és szekerek, hintalovak minden nagyságban 2 frt 50 krtól 10 frtig. Kisebb s nagyobb erős társzerek és sörös kocsik. Olomkatonák minden fegyvernemből: az osztrák-magyar armádia teljesen képviselve. Nagyszerű várak, ostromágyúk, katonai- és tüzoltó-sapkák, puskák, kardok, dobok, trombiták és ostorok. Állatseregletek és vadászatok. Fűszerüzletek s czukrászdák fölszereléssel. Mozgó körhinták. Mechanikus játékok, amik a kor haladását e téren is a legelénkebben illusztrálják, mint: remek kis vasutak önműködő locomobillal, biczyklizó, zenélő, ugráló, lepkét kergető, lovat hajtó, futó és erőművész, Clovok mind önműködő. A eskönyös számár, kitűnő új mulattató játékok. Gummi állatok. Sivitó és tapsoló bohócok réztányérral és mindennemű esőrgők. Bugó csigák. Mindennemű zenélő dobozok, mint: Symphonion, Ariston, sípláda, harmonika, zongorák, hegedűk, mandolinok és czimbalmok.

Richter világhírű és praktikus „Horgony” köépitő szekrényei. Azután mindennemű társasjátékok

kicsinyek és nagyok részére: Komoly és tréfás víz tivóli-játék bohócokkal, tivóli függő gölyával, siklojáték, szerenesekerék játék, Nansen éjszaksarki utazása, Amerika fölfedezése, delejes halászat, lóverseny és távlovaglás, a vadonság veszedelmei, bős sarkányvár, macska és egér, arczjáték és arczjáték-lutri, utazás a malomvölgybe, tekepálya, rim-játék, ostrom-játék, róka és a tacsó, sarkány és a törpék, kép lottó, dominó- és sakk-játék, számoló gépek s ABC cubusok, elszakíthatatlan képes könyvek. Sport eszközök gyermekeknek: Angol sport kocsik, kerékpárok, kis kocsik befogott számmal vagy lóval, ajtó közzé erősíthető szobakinták és kitűnő kis szánok.

Mindennemű karácsonyfa-díszek: Angyalhajhajszálak, Gelatin-láncok s csillagok arany, ezüst és bronz, fénylő gyümölcsök, hó az ágakra, sodrony a tárgyak megerősítésére, színes gyertyatartók és viasz gyertyák.

Mindennemű disztárgyak! Különösen gyönyörű, egészen új divatu tigris mintás bambusz Varró-, Thea és szervirozó asztalkák, étagegerek és lábón álló munkakosarak remek majolika lappal. Bambusz és Majolika székek. Remek faragású és berakott matt diófa dísz-asztalkák, szivar-Cassettek és Nippes-Étagerek különböző nagyságban. Ontótt vas asztalkák, étagegerek, arczképtartók és irókészletek. Bronz dohányzó és íróasztal-garnitúrák, kályhaellenzők és gyertyatartók. Japáni fekete lakk toilette és disztárgyak, szivarkészletek, hamutartók, keztüdobozok, gyönyörű álló szekrények és szervirozó tálcák. Fataleczák majolika-lappal. Terracotta faldíszek és virágvázak. Bőr-, peluche és festett kristály hármastükrök. Japán paravent. Munka, virág és hanggyertyák aranyozott nádából. Liqueur, thea és kávé servicek. Újságtartók, névjegyartók. Virág, gyümölcs és kulestartó kosarak. Bőr és peluche albumok. Kristály és majolika parfümtartók, flaconok. Mindennemű gyönyörű nippes és virágvázak bronz, majolika, terracotta s porcellánból. Csapkeruhás tennisző babák, gyönyörű rococo figurák és angyalok alabástrom porcellánból. Bronz állatok. Mindennemű bonbonnierek seleyemből, üveg, majolika s bronzból. Sacheth. Praktikus ajándékok, mint gyönyörű s ajándékozáásra kiválóan alkalmas rococo stílus legyezők. Prém garnitúrák. Mindennemű divatos glacé és meleg keztütyük. Remek férfi s női nyakkendők. Mindenféle angol s francia gyártmányú parfüm és szappan. Fog, haj, ruha s köröm kefék. Utazó fésű garnitúrák teknősbékahéjből. Mindennemű kézimunkához való kellekek s kezdeit kézimunkák. Teafőzőgépek Brittanla-érből. Bidog fatartók.

Sportkedvelőknek: Vadászfegyverek, pisztolyok és táskák. Vadászcékek, muffok és botosok. Lovagló eszközök. Lópokróczok. Gyönyörű peluche kocsitakarók s egyéb szőnyegek.

Ezen kívül pedig még sok más, föl nem sorolható s minden a rövid-áru körébe tartozó cikk: selymek, bársonyok, szallagok a legnagyobb választékban kapható üzletemben.

Kiváló tisztelettel:

RUZSONYI PÁL.